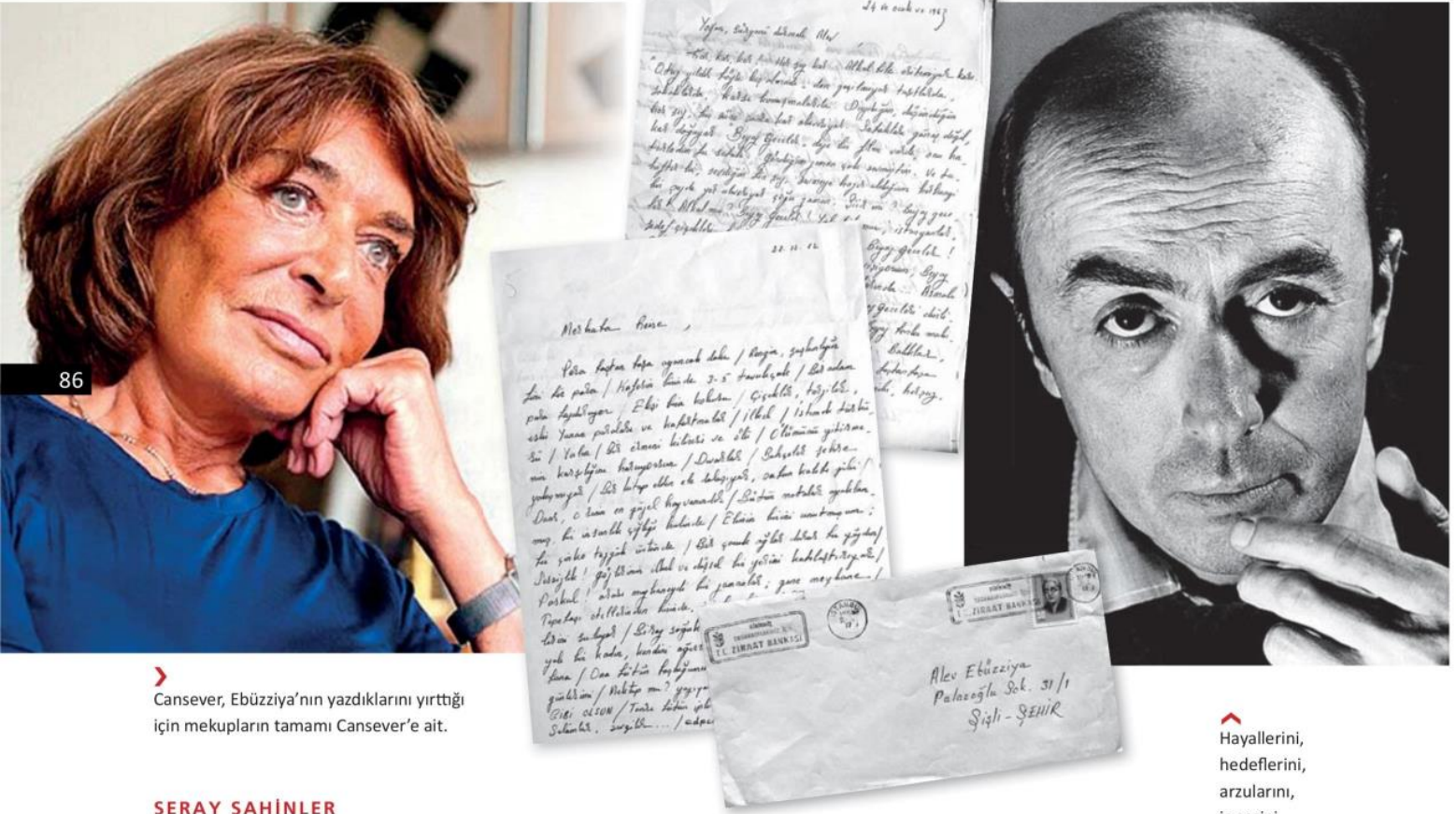

Türk şiirinin en sevilen şairlerinden Edip Cansever'in seramik sanatının dünyadaki en önemli temsilcilerinden Alev Ebüzziya'ya yazdığı mektuplar sandıktan çıktı! "İki satır, iki satırdır..." adıyla yayımlanan kitapta Edip Cansever'in 1962-1976 yılları arasında "Alevci" diye hitap ettiği Alev Ebüzziya'ya yazdığı 128 mektup yer alıyor.

"Sen çömllekçisin, ben şair..."

86

Cansever, Ebüzziya'nın yazdıklarını yırttığı için mektupların tamamı Cansever'e ait.

SERAY ŞAHİNLER
seraysahinler@gmail.com

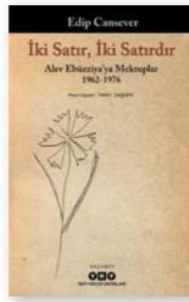
"...sen çömllekçisin, ben şair... Senin kullanacağın çamurlu tasta, benimki aslan ağzında. Sen rüyanda biçimler görürsün, ben kelime. Bizimki de kolay değil kardeşim. Kolay değil hani. Böyle çile çekmek sanat adına Tanrının günü.... Gördün mü, nasıl da uyuverdik O. Veli'nin şiir kalıbına: "Sen çiğercinin kedisi, ben sokak kedisi..." değil de, ikimiz de sanat delisi..." E.

Edebiyat tarihinin en renkli ve en özel köşelerindedir yazar ve şairlerin aşk mektupları. Özel duyguların, yaşanmış veya yaşanmamış derin rüyaların, birbirinden değerli anekdotların kimi zaman gizlice not düşüldüğü hazine değerindeki satırlardır söz konusu olan. Özellikle Cumhuriyet sonrası Türk

Edebiyatı'nın mihenk taşlarından pek çok isme ait mektuplara sık sık rastlıyoruz. Öyle güçlü, öyle büyüü ve zamansız bir hazine ki bu, her geçen gün yeni bir aşkın ve tarihe tanıklık eden emsalsiz anıların tanığı kılıyor bizi. Aynı zamanda çok sevdiğimiz isimlerin kaleminden dönemin aşklarına, günlük yaşamına, sanat anlayışına ve toplumsal belleğine dair bilgilere ulaşma şansı veriyor.

Bu kez karşımızda iki sürpriz isim var: Türk şiirinin en sevilen şairlerinden Edip Cansever ile seramik sanatının dünyadaki en önemli temsilcilerinden Alev Ebüzziya... İkisinin yaklaşık 60 yıl önce kaleme aldığı mektuplar ilk kez gün yüzüne çıktı. Yapı Kredi Yayınları tarafından yayımlanan "İki Satır, İki Satırdır..." Edip Cansever'in Alev Ebüzziya'ya yazdığı 123 mektuptan oluşuyor.

Hayallerini, hedeflerini, arzularını, iç sesini okuduğumuz mektuplar, bir Edip Cansever portresi sunuyor.

**“İki Satır, İki Satırdır
Alev Ebüzziya’ya
Mektuplar 1962-1976”
Yapı Kredi Yayınları
Fiyatı: 42 TL, Yaşantı.**

Peki, ikili ne zaman tanıştı, aralarındaki bu duygusal sohbet ne zaman filizlendi, nasıl sonlandı? Kitabı yayıma hazırlayan Habil Sağlam’ın aktardığına göre Cansever ile Ebüzziya 1960’ların başında İstanbul’da bir arkadaş çevresinde tanışırlar. İlk mektubun tarihini göz önüne aldığımızda bu tanışıklık kısa sürede yerini muhabbete bırakır. Öncelikle Vala Ebüzziya’nın Şişli’deki evine postalarını mektuplar... Alev Ebüzziya’nın 1962’de Danimarka’ya yerleşmesiyle İstanbul-Kopenhag arasında gidip gelen bir mektup deryası filizlenir...

“Mektuplarını, İstanbul’da değil de, senin kurduğun, senin yattığın bir kentte bekler gibi bekliyorum. Ve sensiz kaldığım zaman ıppızsızım, yorgunum, öyleyim”

Yüz yüze görüşme imkânı bulamayan ikili ancak Alev Ebüzziya’nın İstanbul ziyaretlerinde bir araya gelir. Edip Cansever zaman zaman Kopenhag’a gitmeye niyetlenir fakat bu arzunu gerçekleştirmez. 1963’te ise bir dönüm noktası yaşanır. 1963’te tanışan David Siesbye-Alev Ebüzziya çifti 1967’de hayatlarını birleştirir. Bu süre zarfında Edip Cansever ile Alev Ebüzziya arasındaki platonik aşk zamanla dostluğa, yoldaşlığa dönüşür.

ONUN MEKTUPLARI YOK EDİLEMEZDİ...

“Yazmak, sonsuz yazmak istiyorum. Çılgınlık, donmuşuk, çaresizlik, yaşamasızlık ve her şey adına yazmak!”

128 mektubun tamamı Edip Cansever’e ait. Ya Alev Ebüzziya’nın yazdıkları? 28 Kasım 1975 tarihli mektupta Edip Cansever’in bu mektupları yırttığını öğreniyoruz. Alev Ebüzziya bunun üzerine mektupları yok etmeyi düşünse de gönlü el vermemiş. *“Edip Cansever’in mektupları yok edilemezdi,”* diyor Ebüzziya, bunun kendi sorumluluğunu aşan bir karar olduğunu dile getiriyor. Dolayısıyla mektuplarda karşılıklı iz sürebileceğimiz diyalogdan ziyade tek taraflı bir konuşmanın hâkim olduğunu görüyoruz.

“Alevci” hitabıyla başlayan mektuplarda Edip Cansever’in iç sesini yakından duyabiliyor, söylemek istediklerini, hayallerini, hedeflerini, arzularını okuyabiliyoruz. Tamamı deneme tadında olan mektuplar aynı zamanda bütünlüklü bir Edip Cansever portresi sunuyor. Zira mektuplarda şairin Bach sevgisini, ‘60’ ve ‘70’lerde izlediği filmleri, okuduğu kitapları öğreniyoruz. Tarih-siz bir mektubunda Kazancakis’in “Aleksi Zorba’sı”, Dostoyevski’nin “Öteki”, Jack London’un “Martin Eden” adlı romanlarını okuduğunu söylüyor Cansever... Şairin Dostoyevski hakkındaki yorumu ise ilgi çekici: *“Romanından başka bir büyüklük akıyor -Bunu Dostoyevski’yi bir bütün olarak düşündüğüm için söylüyorum- Elindeki yapıyı öylesine abartıyor ki, insanlara, olaylara, dünyanın anlamına tanrının bulunduğu yerden bakıyoruz sanki.”*

Şairler, yazarlar, ressamalar yaşadıkları yerden bağımsız düşünülemez, burası hele ki İstanbul ise... İstanbul 128 mektubun fonunu oluşturuyor adeta. Cansever’in Kapalıçarşı’daki dükkânına uğruyor; onunla birlikte Nişantaşı’nı, Cağaloğlu’nu, Nuruosmaniye’yi, Arnavutköy’ü, Bebek’i izliyoruz. Şehrin sembolü

vapurlar, kafeler, meyhaneler adeta Cansever dizeleri tadında mektuba yansıyor.

Edebiyat tarihindeki yerini alan mektupların bir diğer güzel yanı, şairlerin bugün çok bilinen, sevilen kitaplarının haberciliğini yapması. Orhan Veli büyük aşkı Nahit Hanım’a yolladığı mektuplarda hiçbir yerde yayımlanmamış yeni şiirlerini gönderir, Nahit Hanım’ın fikrini sorardı. Edip Cansever

ise Alev Ebüzziya’ya yazdığı mektuplarda zaman zaman yeni şiirlerinin, kitaplarını haberini not düşüyor. Kasım 1965 tarihli mektubunda *“Şiir yavaş, çok yavaş yürüyor. Oyun yazmayı tahmin ettiğin gibi şimdilik bir yana bıraktım. Kitabımın önümüzdeki ay çıkacağını, Yeni Dergi’nin son sayısı duyuruyor”* diyen şair zamanla *“Çağrılmayan Yakup”, “Ben Ruhî Bey Nasılım”, “Sevda ile Sevgi”* kitaplarının duyurusunu yapıyor Alevci’ye.

YÜREĞİM HALKTAN, EZİLENDEN YANA...

Mektupların kaleme alındığı 1962-1976 yılları Türkiye’nin siyasal ve toplumsal ikliminin bir hayli hareketli olduğu bir dönem. Cansever’in gündemi sürekli takip ettiğini ve naif yüreğinin yaşanan gelişmelerden oldukça etkilendiğini görüyoruz. Birçok mektupta gündeme atıf yapıp huzursuzluğunu anlatıyor Alevci’ye...

“Gazeteyi aldım. Baktım. Korkunç. Zonguldak’ta on bin işçi kanunsuz grev yapmışlar. Şehre doğru yürümüşler. Bir mühendisi linç etmişler. Askerler kordon altına almışlar. Ateş açılmış. İşte Türkiye. Yüreğim halktan yana, ezilenden yana.

Rakamlar konuşuyor artık. Şu kadar aç, şu kadar işsiz, şu kadar hastalıklı... Eee sonra? Koalisyonlar, içi boş sözler, palavralar. Sabahki gazeteler de senatörlerin aylıklarının 5500 TL’na çıktığını yazıyordu. Ya toprağın altındaki maden işçisi? Günde 10 TL alsa, ayda 300. Dört çocuklu bir kadın? Doktor, ilaç, giyim, ekmek, yakacak? Geçenlerde bir ilkokul öğretmeniyle röportaj yapmışlar gazetede. Öğretmen, ‘Çocuklarımıza gazozun ilaç olduğunu söyleyerekten avutuyoruz’ diyordu.”

“BİTTİ... ADINA AŞK DEDIĞİMİZ BU TUHAF ŞEY”

Edip Cansever’in şiirlerini okuduğunuzda gönlünüzde hoş bir iz bırakır; bitmesini hiç istemezsiniz, her dize ayrı bir dünyanın kapısını açar. Mektuplar bittiğinde de aynı tadı hissediyorsunuz. Vurucu şekilde başlayan, gün geçtikçe şiddetlenen, zamanla dinginleşen ama etkisini hiç kaybetmeyen satırlar 1976’da sonlanıyor. Temmuz 1976 tarihli mektupta *“Bitti. Bu da bitti. Adına aşk dediğimiz bu tuhaf şey. Şiirlerime döndüm, daha doğrusu bir hızlandım. Nedenler hep aynı. Açıkça söylenese de, aynı. Yok yapacak bir şey,”* diyor Cansever...

Alev Ebüzziya geçtiğimiz yıl ARTER’de açılan “Tekerrür” sergisi kapsamında yapılan bir söyleşide *“Tek söylediğim; işlerimin zamansız olabileceği... Nitekim dünden de olabilirler, bugün de varlar, yarın da umarım olabilirler... Belki bir kuşum var bunları yaparken, unutmamak... Hatırlamak değil. Neyi unutmadığımı ben de işlerimi yaparak öğreniyorum,”* demişti. Tıpkı onun sözleri gibi, Edip Cansever’in mektupları da zamansız... Düne, bugüne ve yarına dair... **MS**